

VLASTIVĚDA CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU pro 4. a 5. ročník

1. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vlastivěda je založena na aktivní činnosti žáků. Jejím cílem je poskytnout žákům základní znalosti z oblasti historie i současnosti, základní vědomosti o naší vlasti i Evropě. Velmi se dotýká osobnostní a sociální výchovy – přispívá k utváření mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, k uvědomování si odlišností různých kultur, názorů, přístupu k řešení problémů. Učí žáky kriticky třídit různé informace, umět vyjádřit svůj názor, dodržovat a obhajovat lidská práva.

1.1 Vzdělávací obsahy, ze kterých je vyučovací předmět utvořen

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi, k Evropě.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů.

V předmětu vlastivěda se realizují tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova** – mezilidské vztahy ve třídě, respektování a pomoc ostatním.
- **Výchova demokratického občana** – zapojení žáků do žákovské samosprávy.
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** – život dětí v jiných zemích, státní a evropské symboly, zvyky evropských národů.
- **Multikulturní výchova** – odlišnost lidí a kultur v Evropě, rovnocennost etnických skupin.
- **Environmentální výchova** – náš životní styl, spotřeba věcí a energie, plýtvání zdroji surovin, odpady.
- **Mediální výchova** – pěstování kritického přístupu k reklamě, využívání časopisů, PC - výukové programy.

1.2 Mezipředmětové vztahy, přesahy

Český jazyk, literatura, sloh – využití poznatků z četby, vyprávění.

Třídnické hodiny – OSV – utváření vztahů ve třídě, způsoby řešení problémů, vzájemná pomoc a tolerance.

Promítá se i do života školy – cvičení v přírodě, Bezpečnostní den, účast na Dni Země, návštěva dopravního hřiště, knihovny, muzea.

1.3 Upřednostňované formy realizace vyučovacího předmětu

Vyučovací hodina; využití výukových programů; skupinová výuka – jednoduché projekty; vycházky, návštěva knihovny, muzea; ročníkový projekt „Jsem občan České republiky“.

1.4 Časová dotace vyučovacího předmětu

4. ročník – 2 vyučovací hodiny týdně, 5. ročník – 2 vyučovací hodiny týdně.

Celková dotace hodin na prvním stupni: 4 vyučovací hodiny.

1.5 Ročníky, ve kterých se vyučovací předmět realizuje

Předmět se vyučuje ve 4. a 5. ročníku.

1.6 Místo realizace vyučovacího předmětu

Ve třídě, v terénu – pozorování, vycházky.

1.7 dělení výuky na skupiny, spojování žáků z různých ročníků

Výuka se nedělí.

2. Výchovné a vzdělávací strategie

- pochopení historických událostí
- orientace v časové posloupnosti
- aplikace poznatků v každodenním životě
- rozvíjení logického myšlení
- řešení modelových situací
- uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci

2.1 Kompetence k učení

- Učíme žáky vyhledávat a třídit informace a vyvozovat z nich závěry.

- Učíme žáky využívat svých znalostí v životě.

2.2 Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k vnímání problémů vyskytujících se v okolí, k jejich řešení a učíme je navrhovat možnosti zlepšení.
- Předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování.

2.3 Kompetence komunikativní

- Nabízíme žákům dostatek možností k porozumění textů a obrazových materiálů souvisejících s danými tématy.
- Vedeme žáky k tomu, aby uměli používat informační a komunikační prostředky ke kvalitní komunikaci s okolím, aby dovedli diskutovat a obhájit svůj názor a uměli využívat veřejných médií jako zdroje informací.

2.4 Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k tomu, aby uměli pracovat v týmu a respektovali odlišné názory, uměli je vyslechnout a zaujmout stanovisko.
- Vedeme žáky k tomu, aby v případě potřeby uměli poskytnout pomoc jiným lidem a aby o ni sami uměli požádat.

2.5 Kompetence občanské

- Nabízíme žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností občana České republiky i Evropské unie.
- Vedeme žáky k respektování odlišností etnik, různých kultur a náboženství a přesvědčení druhých lidí.

2.6 Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k využívání svých znalostí nejen v daném předmětu.
- Učíme žáky objevovat a poznávat všechno, co je zajímavé, co se jim líbí a v čem by v budoucnu mohli uspět.